

Το κέντρισμα του ενδιαφέροντος για τα μαθήματα της Φιλοσοφίας και των Λατινικών στο Λύκειο συνιστά για τον εκπαιδευτικό ένα διαρκές στοίχημα με τον εαυτό του.

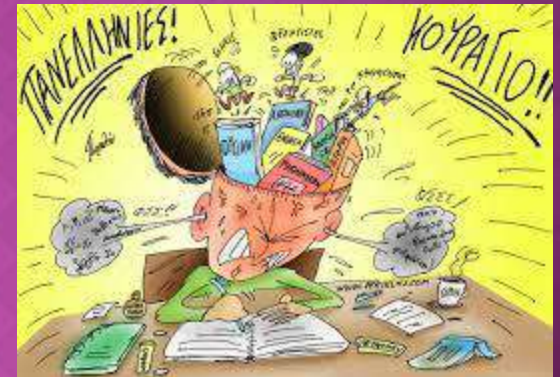
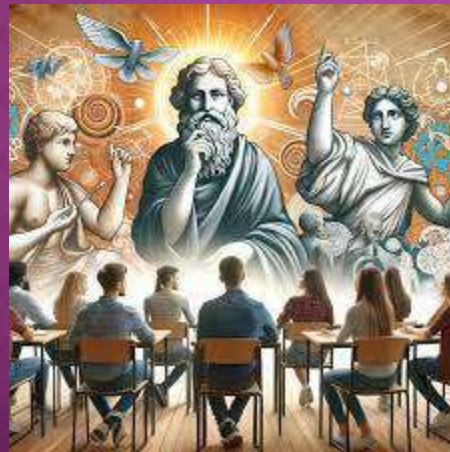

Λόγοι για τους οποίους τα εν λόγω σχολικά μαθήματα κατατάσσονται στη συνείδηση του μαθητικού δυναμικού ως αναχρονιστικά, ασύμβατα με την επικαιρότητα, με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες, μετατρέποντας τις αντίστοιχες διδακτικές ώρες σε πηγή πλήξης και απραξίας για τα παιδιά και ταυτοχρόνως προκαλώντας αμηχανία στον διδάσκοντα/στη διδάσκουσα ως προς την αδυναμία επίτευξης πρόκλησης του ενδιαφέροντος της σχολικής τάξης:

α. Η θέαση της Φιλοσοφίας ως ένα αμιγώς θεωρητικό κατασκεύασμα, προορισμένο να αναλώνεται σε ατέρμονες συζητήσεις μεταξύ μιας ελίτ ομάδας διανοουμένων.

β. Η ίδια η παθογένεια του εξεταστικού συστήματος το οποίο αυστηρά προσηλωμένο στις τέσσερις ημέρες των Πανελλαδικών Εξετάσεων, αγνοεί τόσο τις υπόλοιπες δεξιότητες που οφείλει το μάθημα των Λατινικών να καλλιεργήσει στο μαθητικό δυναμικό όσο και την ανθρωπιστική παιδεία που οφείλει να του παρέχει.

Μέσα υλοποίησης της διδακτικής προσέγγισης του περιεχομένου των εν λόγω γνωστικών αντικειμένων:

- α. Αρωγή των ψηφιακών εργαλείων.
- β. Επένδυση στον οπτικοακουστικό γραμματισμό, με την παρατήρηση στα δομικά στοιχεία, στο mise en scene ταινιών το περιεχόμενο των οποίων συνδέεται με ορατά και αόρατα νήματα με θεματικές ενότητες της Φιλοσοφίας και των Λατινικών.

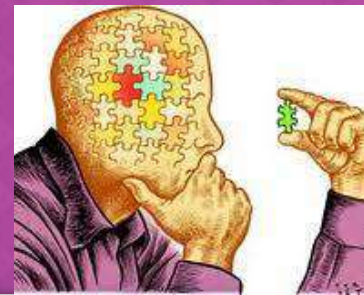
γ. Δημιουργία σειράς Podcast που φέρουν τον τίτλο *Μία Ταινία.. Μία Αφορμή...*, με σύμπραξη των διδασκουσών και των μαθητριών, με επίκεντρο των συζητήσεων την οπτική γωνία θέασης των εν λόγω ταινιών και τον «διάλογο» που αυτές επιχειρούν με τις διδακτικές ενότητες του αναλυτικού προγράμματος.

δ. Δημιουργία ψηφιακών αφηγήσεων στις οποίες η εικόνα, η μουσική επένδυση, ο χρωματισμός της φωνής της αφήγησης καθιστούν εύληπτο το περιεχόμενο των εννοιών και ταυτοχρόνως το μαθητικό δυναμικό μετατρέπεται από «καταναλωτές» σε «συνδημιουργούς» εκπαιδευτικού υλικού.

Σκοποθεσία

Πέρα από την προσπάθεια καλλιέργειας του γνωστικού υπόβαθρου, πρωτίστως το μέλημά μας ήταν η δημιουργία εκείνων των προϋποθέσεων ανάπτυξης δεξιοτήτων κριτικού προβληματισμού για μείζονα και ελάσσονα ζητήματα του άμεσου και του διευρυμένου κοινωνικού περιβάλλοντος, χτισίματος και αναθεώρησης ατομικού αξιακού κώδικα, ευελιξίας και ανταπόκρισης στις απαιτήσεις εντός και εκτός σχολικού πλαισίου, της ικανότητας να αναπτύξουν και να εκφράσουν τις προσωπικές τους πεποιθήσεις για διαχρονικά και επίκαιρα θέματα που αγγίζουν το άτομο και την κοινωνία.

Τρεις ενδεικτικές περιπτώσεις
διδασκαλίας θεματικών ενοτήτων με τη
χρήση ψηφιακών εργαλείων και την
προβολή και δημιουργία
οπτικοακουστικού υλικού ως
εκπαιδευτικά βοηθήματα

1. Αρχές Φιλοσοφίας: «Τι είναι η
αλήθεια».

2. Αρχές Φιλοσοφίας: «Απορίες και
ενστάσεις για τη δυνατότητα ηθικής
σκέψης και πράξης».

3. Λατινικά Κατεύθυνσης Β' Λυκείου:
«Μάθημα ΙΧ - Η εγκαθίδρυση της
δημοκρατίας στη Ρώμη».

Αρχές Φιλοσοφίας-Κεφάλαιο 2^ο: «Κατανοώντας τα πράγματα»-Ενότητα 3^η: Τι είναι η αλήθεια

Η γνωσιολογία συνιστά έναν από τους κλάδους της φιλοσοφίας που παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσχέρειες ως προς την κατανόηση των βασικών της σημείων από το μαθητικό δυναμικό. Η δυσκολία έγκειται στην αδυναμία εμβάθυνσης του τρόπου με τον οποίο ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται την εξωτερική πραγματικότητα και πώς ακολούθως αυτή εγγράφεται στη συνείδησή του και επηρεάζει τη διαμόρφωση της ατομικής και κοινωνικής του ταυτότητας.

Πρώτο βήμα διείσδυσης στην ουσία του κλάδου της γνωσιολογίας και ειδικότερα στο ερώτημα σχετικά με τη δυνατότητα σύλληψης μίας βέβαιης αλήθειας: Προβολή της κινηματογραφικής ταινίας *The Truman Show* στην ολομέλεια της τάξης. Σχολιασμός μετά την ολοκλήρωση της προβολής και έμφαση στους ενδιασμούς που υποβάλλονται μέσω του περιεχομένου του σεναρίου αναφορικά με την αναγνώριση του προφανούς και του αυταπόδεικτου ως κριτηρίου της αλήθειας.

Σε δεύτερο στάδιο, ξεκίνησαν οι διεργασίες για την υλοποίηση ενός Podcast στο οποίο μέσω της τεχνικής της ημιδομημένης συνέντευξης, οι διδάσκουσες θα επιχειρούσαν με αφόρμηση την ταινία μία εκ βαθέων συζήτηση με ομάδα των δύο τμημάτων της Β Λυκείου σχετικά με την οπτική τους στο ζήτημα της αλήθειας. Παράλληλα, έθεσαν ως στόχο εντός της συζήτησης να εμπλέξουν την εν λόγω κινηματογραφική αφήγηση σε εντονότερο φιλοσοφικό υπόβαθρο: μια (δια)καλλιτεχνική αναζήτηση, μια υπόρρητη «συνομιλία» της ταινίας με την αλληγορία του Πλατωνικού Σπηλαίου.

Κατά τη διάρκεια της ηχογράφησης του Podcast με τίτλο: *Μια ταινία.. Μια αφορμή: The Truman Show* η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από τα παρακάτω ερωτήματα-προβληματισμούς που τέθηκαν τόσο από τις εκπαιδευτικούς όσο και από την ομάδα των μαθητριών. Για τη δημιουργία μίας άνετης ατμόσφαιρας που θα μείωνε αισθητά πιθανόν άγχος των παιδιών αλλά και για την καλλιέργεια της αυτενέργειας τους, επιλέχθηκε να υπάρχει ένας συντονιστής εκπαιδευτικός αλλά να μην είναι αυστηρά προκαθορισμένες οι ερωτήσεις και ταυτόχρονα να υφίσταται εναλλαγή των ρόλων: η καθεμία μπορούσε να υποβάλει ερωτήματα, να καταθέσει την οπτική της γωνία, να διαφωνήσει.

Το link του Podcast δίνεται σε αυτό το σημείο:

[HTTPS://YOUTU.BE/I2X0BZNTBJI](https://youtu.be/I2X0BZNTBJI)

1. Να σχολιάσετε το όνομα του ήρωα (Truman) και του σκηνοθέτη (Christof), αλλά και του νησιού-σκηνικού (Seaheaven). Παρατηρείτε συμβολισμούς που να απαιτούν Μια θρησκευτική – θεολογική ερμηνεία;

2. Παρά τα κωμικά στοιχεία, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κοινωνικό δράμα;

3. Το φιλοσοφικό υπόβαθρο της ταινίας παραπέμπει στην αλληγορία του σπηλαίου του Πλάτωνα. Πώς φαίνεται αυτό;

4. Ποιες είναι οι αλυσίδες που κρατούν δέσμους τους ανθρώπους της σύγχρονης εποχής;

5. Αν ήσουν στην θέση του ήρωα, θα έμενες στη βολική σου ζωή, θα συντηρούσες την ασφάλεια που σου παρείχε η ζωή σου ή θα έψαχνες τρόπο να δραπετεύσεις;

6. Ποια ήταν η στάση του κοινού μετά την έξοδο του Truman από τον κατασκευασμένο κόσμο στον οποίο ζούσε σηματοδοτώντας την λήξη του reality show; Τι συμπεραίνουμε για την κοινωνία στην οποία ζούμε;

7. Ποια ηθικά διλήμματα αναδύονται στην επιφάνεια κατά την παρακολούθηση της ταινίας; Υπήρξαν στιγμές που αισθανθήκατε οργή ή δυσφορία από το «τεχνητό» περιβάλλον στο οποίο ακουσίως καταδικάστηκε ο ήρωας να ζήσει;

8. Η ζωή που προσέφερε ο σκηνοθέτης-θεός στον πρωταγωνιστή είναι ιδανική: ποιότητα ζωής σε μια ήσυχη, ασφαλή πόλη, άριστο εργασιακό περιβάλλον, μία εξαιρετική σύζυγο. Ωστόσο, αυτά τα στοιχεία που όλοι μας αποζητούμε στην καθημερινότητά μας, δεν επιτυγχάνουν να κρατήσουν τον ήρωα στην κατασκευασμένη πραγματικότητα. Τι πιστεύετε ότι επιθυμεί να αναζητήσει μετά την έξοδο από αυτή; Και μια προσωπική τοποθέτηση: ποια θα ήταν η δική σας επιλογή αν βρισκόσασταν στη θέση του και ανακαλύπτατε το ψέμα στο οποίο στηρίχθηκε η ζωή σας;

9. Έχετε βιώσει ή έχουν υποέσει στην αντίληψή σας καταστάσεις στις οποίες εγκλωβιστήκατε σε μια ονειρική πραγματικότητα και αντιμετωπίσατε το δίλημμα να «γκρεμίσετε» το πλασματικό τείχος και να αντιμετωπίσετε την αλήθεια κατάματα; (μπορείτε να κινηθείτε είτε σε καταστάσεις της καθημερινότητας είτε διαδικτυακές κατασκευές).

11. Δημιουργήστε ένα μίνι σενάριο στο οποίο θα αφηγείστε την πορεία του ήρωα μετά την έξοδό του από τον «κατασκευασμένο» κόσμο και την «αναγέννησή» του στην αληθινή ζωή με τις ευτυχισμένες στιγμές αλλά και τη ζοφερότητά της. (μετά από ψηφοφορία, θα επιλεγεί το σενάριο που θα αποτυπωθεί σε ψηφιακή αφήγηση).

Αρχές Φιλοσοφίας - Κεφάλαιο
6^ο: «Αξιολογώντας την πράξη» - Ενότητα
2^η: «Απορίες και ενστάσεις για τη
δυνατότητα ηθικής σκέψης και πράξης».

Το διακύβευμα στην ενότητα του σχολικού εγχειριδίου η οποία αναλύει τα κριτήρια ορθότητας μίας πράξης καθώς και την ηθική που διέπει αυτές τις πράξεις, αφορά αυτή καθαυτή την υποκειμενική θέαση της έννοιας της ηθικότητας η οποία λειτουργεί σχεσιακά με το ατομικό προφίλ του πολίτη, με τις προσλαμβάνουσες που έχει ο καθείς εντός του κοινωνικού γίνεσθαι, με τις πιθανές βιωματικές εμπειρίες του και δη με την προτεραιότητα των αξιών που έχει ενστερνιστεί στον βίο του.

Οι θεωρίες των φιλοσόφων που έχουν μελετήσει ενδελεχώς αυτόν τον κλάδο της Φιλοσοφίας, τον κλάδο της Ηθικής, όπως αυτή του ωφελιμισμού, της καντιανής κατηγορικής προσταγής ή της έννοιας της αρετής στον Αριστοτέλη, αποβαίνουν δυσνόητες για μεγάλη μερίδα του μαθητικού δυναμικού. Τα εμπόδια πολλά: πολυπλοκότητα συλλογισμών, δύσχρηστες ορολογίες, έλλειψη εξοικείωσης εν γένει με τον φιλοσοφικό στοχασμό.

Στο πρώτο στάδιο μετά την πρώτη επαφή με τις θεωρίες που καταγράφονται στο σχολικό εγχειρίδιο, προχωρήσαμε στην προβολή της κινηματογραφικής ταινίας του Woody Allen *Απιστίες και Αμαρτίες*. Η διερεύνηση των θεωριών που μελετήσαμε και ο εντοπισμός των βασικών τους σημείων εντός της κινηματογραφικής πλοκής, αποτέλεσε προτεραιότητα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ώστε να συνειδητοποιήσουν οι μαθήτριες και οι μαθητές ότι η φιλοσοφία δεν συνιστά «κενό γράμμα», ένα ακατανόητο ιδεολόγημα αλλά βρίσκει πρακτική εφαρμογή σε πολλαπλές πτυχές της καθημερινότητάς μας.

Στο δεύτερο στάδιο η ταινία λειτουργώντας ως αφόρμηση για το επόμενο Podcast της σειράς *Μια ταινία... Μια Αφορμή...* οδήγησε στην εκ νέου συνεργασία ομάδας των παιδιών και των διδασκουσών, ώστε να ολοκληρωθούν οι απαραίτητες διεργασίες για την ηχογράφηση της εκπομπής. Ακολουθώντας την ίδια μεθοδολογία, κινηθήκαμε στο ίδιο μοτίβο, αυτό της ελευθερίας ως προς την κατανομή των ρόλων και την αποφυγή προσχεδιασμένων, έτοιμων απαντήσεων. Παράλληλα, ως διακείμενο του κινηματογραφικού σεναρίου, ώστε να συνειδητοποιήσουν οι εμπλεκόμενοι για ακόμη μία φορά τον τρόπο που τα κείμενα «συνομιλούν» μολονότι μπορεί να χωρίζει την εποχή της δημιουργίας τους τεράστιο χρονικό διάστημα, επιλέχθηκε ο αρχαιοελληνικός μύθος του δακτυλιδιού του Γύγη.

Το link του Podcast *Μια Ταινία... Μια Αφορμή: Απιστίες και Αμαρτίες*, δίνεται σε αυτό το σημείο:

[HTTPS://YOUTU.BE/OXjXACRDZwG](https://youtu.be/OXjXACRDZwG)

Προβληματισμοί κατά τη διάρκεια της
συζήτησης στο Podcast:

1. Τι σκεφτήκατε όταν ακούσατε για πρώτη
φορά τον τίτλο της ταινίας;

2. Πώς θα σχολιάζατε τον τίτλο σε σχέση
με την ταινία; Σας παραπέμπει σε κάποιο
γνωστό λογοτεχνικό έργο;

3. Σε ποιους δυο άνδρες απευθύνεται ο
Τζούντα ζητώντας τη συμβουλή τους
σχετικά με το πρόβλημα που ανακύπτει
με την ερωμένη του; Τι συμβουλή
λαμβάνει από τον καθένα; Πώς θα
σχολιάζατε την κάθε συμβουλή;

4. Ο Τζούντα είναι αντιμέτωπος με ένα ηθικό δίλημμα. Ποιο είναι αυτο; Τι θα κάνατε στη θέση του;

5. Κατά τη διάρκεια της ταινίας διατυπώνεται η άποψη «Μόνο εμείς, με την ικανότητα μας να αγαπάμε, δίνουμε νόημα στο αδιάφορο σύμπαν». Συμφωνείτε με την παραπάνω άποψη; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

6. Ένας δεύτερος ήρωας που παρουσιάζεται στην ταινία είναι ο Κλιφ. Ποια στάση ζωής φαίνεται να υιοθετεί ο ίδιος σε σύγκριση με τον Τζούντα;

7. Με ποιον από τους δυο ήρωες συμφωνείτε και γιατί; Σας προξένησε εντύπωση τα ονόματά τους: Judah και Cliff; Συνιστούν υπαινιγμό για τον χαρακτήρα τους; Διακρίνετε σε αυτά κάποιο υπόρρητο μήνυμα του σεναριογράφου;

8. Διαπιστώνετε κάποια ομοιότητα της ταινίας με τον αρχαιοελληνικό μύθο του Γύγη; Ποιο είναι το αόρατο δαχτυλίδι που επιτρέπει στον πρωταγωνιστή να κινεί τα νήματα του παιχνιδιού της ζωής σύμφωνα με το δικό του συμφέρον αψηφώντας για την ισχύ ενός καθολικού νόμου περί δικαιοσύνης και ηθικής επιταγής;

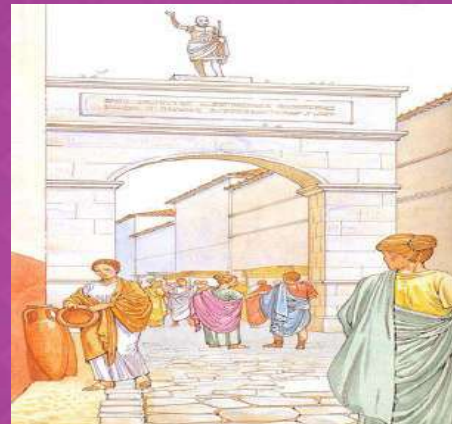
9.«Τα μάτια του Θεού βλέπουν τα πάντα»: Μπορεί ο φόβος για ενδεχόμενη τιμωρία από το θεϊκό στοιχείο ή από το σωφρονιστικό σύστημα να λειτουργήσουν ως μοναδικοί πυλώνες της διατήρησης αξιών όπως η εντιμότητα, ο σεβασμός προς τον άλλον, η ειλικρίνεια;

11. Πώς πιστεύετε ότι θα εξέταζε το περιεχόμενο της ταινίας και τον κεντρικό της πυρήνα, το έγκλημα η θεωρία του ωφελιμισμού και η κατηγορική προσταγή του Καντ; (Σκεφτείτε πόσοι και ποιοι βγαίνουν επωφελούμενοι από αυτό και πόσοι χάνουν – και το σημαντικότερο τι χάνουν).

Λατινικά Κατεύθυνσης Β' Λυκείου:
«Μάθημα ΙΧ - Η εγκαθίδρυση της
δημοκρατίας στη Ρώμη».

Ο ρωμαϊκός πολιτισμός αποτελεί αφενός αναπόσπαστο μέρος του κλασικού πολιτισμού και αφετέρου βάση του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμικού οικοδομήματος. Τα κλασικά κείμενα αποτελούν πάντα πολύτιμη πηγή πληροφοριών, ενώ συντελούν στην ανάδειξη των ανθρωπιστικών αξιών στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία.

Η συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζει τον τρόπο που εγκαταστάθηκε η Δημοκρατία στη Ρώμη. Ο βιασμός και η αυτοκτονία της Λουκρητίας στάθηκαν η αφορμή για μια σειρά από γεγονότα που οδήγησαν στην πτώση της βασιλείας και την εγκαθίδρυση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Το συγκεκριμένο κείμενο αποτέλεσε ένα «μεθοδολογικό εργαλείο» στα χέρια της διδάσκουσας ώστε να κάνει πρόδηλο στο μαθητικό δυναμικό ότι τα Λατινικά κείμενα δεν είναι προορισμένα να «στέκονται» σκονισμένα στα ράφια των δημόσιων και των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών αναμένοντας τον ειδήμονα, τον μελετητή της λατινικής Γραμματείας αλλά ότι διαθέτουν δυναμική να μετατραπούν σε τροφή για σκέψη στον σύγχρονο πολιτικό και κοινωνικό χώρο, σε προβλήματα που διαθέτουν όχι μόνο επίκαιρο αλλά και διαχρονικό χαρακτήρα.

Γνωρίζοντας την ιστορία της Λουκρητίας, οι μαθήτριες και οι μαθητές οδηγήθηκαν αρχικά σε αναγωγές στη σύγχρονη καθημερινότητα συγκρίνοντας την ιστορία της με την τύχη πολλών γυναικών σήμερα.

Η Λουκρητία στάθηκε το πρόσωπο-ορόσημο ώστε στην ολομέλεια της τάξης να εκφραστούν οι απόψεις για τη διαχρονική θέση της γυναίκας.

Σε δεύτερο στάδιο αποφασίστηκε μετά από κατάθεση προτάσεων η αποτύπωση σε ασπρόμαυρη ζωγραφιά του δράματος της Λουκρητίας, συμβόλου της γυναικείας κακοποίησης, η συγγραφή κειμένου διαμαρτυρίας για την «κοινωνική κατασκευή» της υποβαθμισμένης γυναικείας φύσης και η γραφή ενός ποιήματος-μανιφέστου για την έμφυλη βία: τα παραπάνω πονήματα αποτέλεσαν τα δομικά υλικά για τη δημιουργία της ψηφιακής αφήγησης με τίτλο *Θρόισμα ενός φύ(λ)λου*.

Το link της ψηφιακής αφήγησης
Θρόισμα ενός φύ(λ)λου δίνεται σε
αυτό το σημείο:

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATC
H?V=O3E3FZHUMSW](https://www.youtube.com/watch?v=O3E3FZHUMSW)

*Θρόισμα ενός φύ(λ)λου... - Κατεύθυνση
Ανθρωπιστικών Σπουδών - ΓΕΛ
Νεάπολης Λασιθίου*

